

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija ra
Štarem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 " "
za pol leta . . . 4 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
štev. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

O vzrokih propada manjših kmetijstev.

(Konec.)

5. Povod propadanju kmetskega gospodarstva je tudi to, da marsikteri oče prevelike deleže — dote — obljubuje svojim otrokom, češ, da jih dobro preskrbi, ali svoje obljube spoznati ne more; skoro vse dote navali na rame svojemu nastopniku, kateri pa tako brzo ne more izplačati svojim bratom in sestram. Recimo, oče gospodarji 25—30 let in ima petero otrok, katerim prihrani 5000 gl. Po pravu dobi vsak otrok 1000 gl. — Kakor se to sploh godi, gleda oče, da eno ali dvoje detet preskrbi. Vsacemu kani po 1500 gold. dati, teh pa v gotovosti v 25 letih ni prigosposodaril niti za eno dete; kaj stori? Odda grunt sinu, ki mora svojim že omoženim sestram doplačati in morda še 3 ali 4 brate ali sestre iz pododanega očetovega doma izplačati. V takem slučaju je sin kot nastopnik očetov na gruntu še srečen, če ima le 3000 gl. izplačati, kolikokrat je še bolj obtežen. — Vprašam tedaj slehernega modrega gospodarja, kako more sin v 5 ali 10 letih 3000 gold. izplačati, ko še oče njegov v 25 letih polovice ni prihranil? In zdaj se oglašja eden za drugim pri njem, naj mladi gruntar brž odšteje doto; ker pa tega ni v stanu, kaj stori? odproda kos polja, odproda travnik, da more plačati in to razkosavanje, to je zopet nov vzrok, zakaj kmetijstvo propada; marsikteri kmetič je že tako daleč dospel, da mu ne ostaje družega nego gola koča. Mesto razdrobljevanja bi svetoval združevanje polj. Ta in oni oporeka, češ, da

mного polja vsled prodaje pride v boljše roke in da bode bolje obdelano, ali pa se izgovarja, češ, da ta, ki je nekaj odprodal, potem ložje in z večjo pridnostjo obdeluje, kar mu še ostane polja; ali bodi si tako, vsaka kmetija peša, od ktere se kos za kosom odprodaja, naj gospodar tudi čudeže dela. Poleg tega bi se moglo soditi, da se povzdigne gospodarstvo v malem (razkosano), velika posestva pa izginejo; nam se pa zdi to ravno narobe. — Bolje je bilo gospodarju, dokler se je še celota grunta ohranjevala z zakonom. Naj si je bil zapravljivec kakoršen koli, škodoval je sebi, okradel je deco, grunt je bil sicer zanemarjen — toda celoten.

Če zdaj gospodar propada, pomaga si z odprodavanjem in njegovemu nastopniku, bodi si še tako napreden gospodar, ne bode tako lahko odprodane kosove zediniti, kakor v prejšnjem slučaju zanemarjeno gospodarstvo zopet zlepšati.

6. Drugi vzrok, zakaj mnogo posestev pride na boben, je ta, da se gospodar v času potrebe zateka k odrtnikom in tako mora ne le grozne obresti odrajtovati, temveč tudi mnogokrat dvojen kapital v kratkem času plačati; gospodar bi zdaj ne smel biti v zadregi, odkodi bi si izposojeval, vsaj vendar najložje in najceneje dobiva na posodbo v tako zelo koristnih založnicah (za ktere pa naš kmet — vsaj na Kranjskem — žalibog še nima pravega uma).

7. Slabo gospodarjenje občanov in občin z gozdi, iz katerih se le sečejo drva in jemlje stelja, da bi se pa lučine iz nova razsadile, za to se nihče ne zmeni. Nekatere občine so sicer v tem obziru napredne, njihovi gozdje so

prav vzorno vrejani, toda primeroma večje število občin prav tiranski počenja z gozdi; zlasti zdaj, ko so drva tako draga, bi morali posamezniki in občine bolje paziti na gozde. Kjer ni gozdov, naj bi se bregvi, ledine, pustine in pašniki obsadili z drevjem bodi si sadnim bodi si drugim, ki v kratkem času daje potrebnih drv, vrh tega hraneč potrebno vlažnost.

8. Naj še nadalje omenim slabega gospodarskega orodja, grdih neshodnih cest občinskih, naj opozorim naše kmete na to, da si napravijo zapisnike prijemkov in potroškov; vsaj ima slehern lahko kak svinčnik; zapisovaje vsako stvar lahko izpozna gospodar dobiček in škodo pri gospodarstvu, in potem izprevidi, kje mu je bolje paziti.

Razen navedenih delujejo našim gospodarjem na kvar še drugi faktorji, ktere je le na pol ali celo prav nič zakrivil naš kmetovalec.

Takovi so:

1. Neblage in preostre razmere med gospodarji in posli. Gospodar mora nektera dela izročiti bodi si služnikom bodi si dninarjem. Srečen gospodar in blagor mu, če ima dobre posle! — Toda teh je malo! Neubogljivost, kljubovanje in nezvestoba postaje zdaj čedalje bolj druga narava poslom. Če naklada gospodar mnogo dela, kolikokrat mora čuti: „to ni moja reč“ — če vztraje gospodar pri svojem, precej se zopet oglasi posel: „ni da bi moral biti pri vas.“ — V občini se naseli zasebnik, breme naraste, ali pomanjšajo se javne delajoče moči. Morda kdo vporeče, da delavnih rok ni primanjalo, če se je eden ali drug posel oženil. Temu nasproti ugovorim, da dokler je bil posel

O slovenskem gledišči resna beseda.

Gledišče ni zavod novejših časov, že v stari dobi imelo je svoj pomen. Ono je v ozki zvezi s pevsko Vilo, ono je nekaki izpeljeva-joči ali eksekutivni urad pesniške Vile, kar si ona domišljuje, izpeljuje ono ali kaže v vidni podobi. Tedaj se nahaja pri vsakem narodu, ki ima svoje pesnike, tudi gledišče. Tako je bilo, tako menda tudi bo.

Ali kakor vsaka reč, če zgubi svoja vodila, prekorači svoje prvotne meje, tako se je godilo tudi s pevsko, posebno dramatično Vilo, in ker je gledišče le nekako interpretativno, pesniške ali dramatične Vile proizvode le v živih podobah kazajoče sredstvo, naravno, da je tudi ono po krivdi nespretnih vodnikov preskočilo prvotne meje podučljivosti, zdrave duševne zabave in spodbudovanja k odličnemu, nježnemu, blagemu, vzvišenemu ter svarjenju pred vsem zlom, in postalo je razuzdano, kakor svet, kakor pisateljska in pesniška Vila, ki se iz tega spridenega sveta rodi. In tako dandanes gledišče v obče ni več to, kar je bilo celó

ajdovskim, nevernim narodom, kajti mesto da bi spodbujevalo k duševnim čednostim ali k telesni hrabrosti tem v pomoč, kakor nekaj, je namen njegov sedaj dražiti mesene, telesne in duševne strasti in na tem potu vničevati vse blágo, kar je Stvarnik človeku kot popotnico za svet v srce položil. To — pravimo še enkrat — je očitni namen sedanjega gledišča, iz čegar odra so prave, plemenite Vile že davno pobegnile zakrivši si solzne oči in sramožljivosti zarudeli obraz, pobegnile so s potrjim, jokajočim srcem. Mesto njih pa so se vdomačile na njem Vile mesenega poželenja, pohotnosti, ki imajo veselje nad bojem nizkih človeških strasti, ktere na vse načine človeške bistroumnosti spodbujajo, nikdar pa ne brzdajo, ki celó pomagajo po pravi človeški in Stvarnika pravici zavrzljivim načelom do zmage, do poveljevanja. Res, da so take Vile znotraj gledišča, da jim manjka vsega, kar bi blažno srce moglo povzdigovati, nasititi; ali dandanašnja druhal drvi za vsem kričečim, zunaj bliščečim se in ne praša, kaj tiči pod svilnatim ali pozlačenim krilom; — vendar je mislečih in vsako reč natanko preiskovajočih ljudi dandanes jako malo in še teh množica ne posluša,

ker se ji prepusti, predolgočasni, presitni zdé. Množici se ne ljubi premišljevat, njen um verjame prerad očesu ali po prevelikem šumu omamljenemu ušesu in tako pamet ali vest celó do besede ne pride. Nasledki tega so, se ve da, vse drugačni, in ravno to je, kar nas je napotilo k temu premišljevanju o gledišči, ki je gotovo velike važnosti gledé duševne omike narodov in ima kolikor toliko vpliva na dogodbe sedanjega časa.

Slovenci, od vseh strani preziran, a vendar v narodnosti zatiran narod, nismo se mogli povzdigniti dolgo do tega, da bi si naša pesniška in pisateljska Vila tudi lasten oder priborila. Od začetka tega stoletja je sem ter tje naskočila, a mesta obdržati si ni mogla. Še le v najnovejšem času, ko je slovenski duh vendarle predrl silne prekope, nasute mu največ po germanski gospodoželjnosti in tudi naši strašljivosti, je slovenska gledališna Vila zrahljala in vzdignila svoje peruti s pomočjo iskrenih in pravih častiteljev svojih, njen klic našel je odmev po vseh pokrajinah slovenskih, ponudili so ji svojo duševno in materijelno moč za narod in narodno umetnost vneti možje vseh stanov, in tako se je vstanovilo „drama-

ali služnik v hiši, je bil tudi gospodarju vsak dan pri roki; kader pa se oženi, mora imeti stanovanje in tu postane svoboden gospodar in delat hodi tje, kamor se mu ljubi; razen tega se ne dá tajiti, da posli delajo za gospodarja, zasebnik pa bolje za-se. — Sme se tedaj reči: čim več zasebnikov (gostačev) se nahaja v občini, tem večje pomanjkanje je povsodi, čim manj je teh ljudi, tem večji blagostan.

2. Živeljne nezgode hudó tepó kmeta; tu je suša, ondi povodenj, posebno le-ta opustoši mnogokrat cele okolice, da, cele pokrajine.

3. Vrh tega so še naši trgi zaplavljeni s tujim žitom, iz česar se dáó lahko razumeti nizke žitne cene. Gospodar mora prodati, bodi si tudi v škodo.

4. Davki neprestano rastejo, niti upanja ni, da bi se kedaj znižali.

Podal sem tedaj nekoliko uzrokov, zakaj blagostanje nižjega kmetstva izginja. Sveta dolžnost vseh rodo- in domoljubnih kmetov je, da zadušé in omeje te kalne studence, iz katerih vré grozna nesreča njim in vsej domovini slovenski; posebno je gledati na to, da se odstranijo oni pogubni življi, ktere so sami zakrivili. „Naprej k dobremu!“ bodi naše geslo in gotovo dá Bog, da se vbranimó pogubi grozeči nam v oboru kmetijskem.

(Govoril Fr. Padalik v gospodar-
skem društvu Veliko-meziriškem.)

„Hlas“.

Palackova svečanost.

Dan, kterega je v nedeljo 24. t. m. obhajal narod česki na čast prvega svojih sinov, je bil res dan slave za oboje, za Palackega in za česki narod, dan, kakoršnega v tej dobi ne more obhajati noben drug narod. Zato je pač česki narod po vsi pravici ponosen na svojega „očeta domovine“, kakor ga je imenoval. Sicer so pred kratkim Madjari mrtvaški oder svojega Deaka z lovorikami obsuli, rekoč, da po njem žaluje domovina. Ali kaj je bil Deak proti Palackemu! Deak bil je le politikar in sicer edino le madjarsk politikar. Kaj pa je Palacky, o tem je bilo že toliko pisanega, da je Palacky pač vsakemu znan.

Pri banketu, kterega mu je v nedeljo napravil — reči smemo — ves česki narod v

Pragi, so govorniki tudi povdarjali vsestransko delavnost českega Nestorja. Skrejšovsky govoril je o njegovi politični delavnosti, prof. Clam-Martinic o njegovem rodovitnem trudu za muzejsko društvo, Jireček o njegovih vseh na polji vednosti, Zeithamer o tem, koliko se je povzdignila Praga v narodnem obziru po navodih „prvega častnega meščana“, dr. Rieger o očetovski spodbudi, ktero je dajal njemu in narodu, narod česki pa mu je dal najviši častni naslov, kakoršnega more dati, naslov „očeta domovine“, kar je tudi v resnici dr. Palacky.

A ne le v Pragi, ne le po česki zemlji se je ta dan slovesno obhajal, marveč povsod, kjer biva narod slovanski; priča temu so dolge rajde telegramov skoro iz vseh evropskih dežel, ktere prinašajo česki listi. Razen teh mu je poslalo na stotine občin po Českem in Moravskem častne diplome.

Ti dokazi spoštovanja in priznavanja zaslug so sivega starčka tako ganili, da mu je, kakor je rekel, zmanjkalo besedi za dostojno zahvalo; zato je le v kratkem, a jedrnatem govoru do navdušenih zbranih zahvalil se za vse — vse. Iz tega govora posnamemo le nekoliko posebno krepkih stavkov, o kterih smo prepričani, da bodo tudi pri nas našli živahen odmev.

„Pri tej priliki — je rekel dr. Palacky v svojem govoru — naj opozorim cvet našega naroda na nekaj, kar je nam velika potreba. Mnogo imamo „narodnjakov“, ki se radi z „domoljubjem“ bahajo, a ničesar ne store narodu in domovini na korist. Narod naš je v nevarnosti, od vseh strani obdan od sovražnikov, a jaz ne obupam, marveč nadjam se, da pri dobri volji se bo krepko branil. Ni zadosti reči: „hočem“, ampak vsak mora delati, za občni blagor žrtvovati vse, kar more, posebno za to, da se narodnost ohrani. Najprvo se nam je izobraževati in izobraženim tudi delati. Naj mladina naša nikakor ne misli, da je že dosti, če pravi, da je narodna, ona mora sebe in narod tudi res izobraževati; sicer pa ni tako težko v omiki in izobraženosti prekositi naše nemške sosedé, kajti nemška kultura dandanes ni nič kaj posebnega, se več govori o nji nego je v resnici. Bog daj, da bi vsi sinovi dežele naše nevtrudljivo delali razširjaje omiko in vedé.“

tem strupu sprideno ljudstvo je gnoj za vsako seme, tedaj ne le samo za splošno liberalno, ampak tudi za nemčursko seme. „Slovenec brez verskega prepričanja podlaga je tujčevi peti“ — se sme tu po vsi pravici reči, ker je to po skušnjah vtrjeno.

In res! Gledališni odri po slovenskih čitalnicah, na kterih so se kazali posebno izdelki slovenske dramatične Vile, imeli so lep vspeh. Ljudstvo je dobilo veselje do domače reči in ker ni bilo dosti tujega zrnja v igrah — ali če tudi, vsaj podomačeno, so se mu taki odri kmalu prikupili in navdušili mu srce za domovino. Tudi ljubljanski oder je v občé vstreljal želji tistih, ki so za slovensko Vilo pridobili nekaj dni v mescu. Dasiravno ni spolnoval po vsem svoje naloge, namreč: podajati v prvi vrsti našemu občinstvu izdelke domače pisateljske in pevske muze, je vendar kazal v domači obleki tudi po večem boljše izdelke tujih pisateljev. Po večem — pravimo, kajti sem ter tje smo videli tudi kako cvetico v naš vrt presajeno, ktero bi bili prav radi pustili tam, kjer je vprvo zrastle. Toda naj bo! Med dobrim zrnjem najde se tudi plevel, marsikako zrno črvivo. Vrh tega nam

Te besede českega očaka veljajo tudi nam Slovanom, vredne so, da si jih vsak izmed nas v srce zapiše in se vedno po njih ravna.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. aprila.

Avstrijske dežele.

Ministerske obravnave, ki bi bile morale biti dognane že 12. aprila, še zdaj niso končane, vendar pa zdaj najhujši nasprotniki pripoznajo, da ne bodo brez vsega vspeha, kakor se je sploh trdilo. Vsaka stranka je nekoliko odjenjala, dunajska se ve, da več nego ogerska; ministerstvo Auerspergovo, ki se je vedno bahalo, da ne bode ničesa privolilo, kar bi Cisli prizadjalo novih stroškov, je naposled vendar-le umanjalo in Cisla bode imela nositi še težje breme, kakor doslej. Pa to dežel takrajlitavskih ne bo končalo, kakor tudi mali dobiček, ki ga Oggerska vsled tega dobi, Madjarov ne bo rešil propada gospodarkega. Tudi sedanje porazumljenje tedaj ne bode popolnem zadostovalo niti Cisli niti Transli, in nasprotje se bode le še bolj očitno pokazalo, dasi bi bila ravno sedaj nujna potreba domač prepir poravnati, da bi Avstrija tem ložej na noge stopila pri vnanjih vprašanjih.

Državni zbor se ima precej po dognanih obravnavah ministerskih sklicati, in še le potem imate delegaciji pričeti svoje delovanje.

Ogerski listi zahtevajo, da naj Tisza izstopi iz ministerstva, da bode kot voditelj opozicije dosogel, kar kot minister doseči ne more.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se naznanja, da je hotela posadka turška iz Nikšičev siloma prodreti v Presjeko in v mesto spraviti živež, ki ga je Muktar paša tam pustil. Pa vstajniki so zapodili Turke nazaj v trdnjavo, ki ima komaj za 14 dni še živeža. Muktar paša bode sicer še enkrat poskusil osvoboditi Nikšiče, kar pa utegne biti zadnji čin, ker se govori, da bode višje poveljništvo namesto njega prevzel Mehmed Ali paša, rojen Prus. — V Albaniji je neki še vse mirno, vendar Turki zbirajo svojo vojno in nameravajo med Skadrom in Črnogoro napraviti tabor za 25.000

tično društvo“, zalega in največa pomoč slovenskega gledišča.

„Vstanoviteljem „dramatičnega društva“ in po njem slovenskega gledišča je bil gotovo edini namen ta: našemu ljudstvu podajati po gledaliških odrih, manjših in večih, zdrave duševne hrane v prijetni, lahko razumljivi, ker domači obleki; iz tujega naj bi se jemalo le to, kar se strinja z našimi nazori, kar tedaj ne žali niti narodnosti in ni nasprotno nepridenemu čutju naroda našega. To je bil namen pri ustanovljenji „dramatičnega društva“, ki je vir, iz kterega zajemajo vsi večji in manjši gledališki odri po Slovenskem, tedaj tudi slovensko mestno gledišče v Ljubljani, glavnem mestu Slovenije. Ta oder je pridobilo „dramatično društvo“ le po večini deželnega zbora in deželnega odbora kranjskega in ta večina je za-nj pognala se le s trdnim prepričanjem, da bo slovensko gledišče ne le krepilo narodno čutje v Ljubljani in po deželi, ampak tudi s tem, da mu bo podajalo zdrave duševne hrane in zabave v domačem narodnem duhu, varovalo ga strupenega vpliva nemških gób, kakoršne v novejšem času po nemških glediščih, tedaj tudi v Ljubljani, rastejo. Po

je znano, da, če na prste štejemo slovenske pisatelje, ki so v novejšem času za gledišče kaj izvirnega pisali, moramo obstati že pri tretjem prstu. Morda je tej nerodovitnosti kriv areopag „dramatičnega društva“, ki s svojo razsodbo straši slovenske pisatelje, ktere bi moral marveč spodbujati, ali pa kaka druga nevgodna razmera, kakoršnih je nam Slovenecem na kupe. Če že tedaj „dramatično društvo“ v ljubljanskem gledišči ne more podajati domačih izvirnih dramatičnih izdelkov, bi moralo vendar gledati in ostro paziti na to, da se mesto teh podajajo vsaj spodobni, naš narod v nikakoršnem obziru ne žaleči ali vsaj za prosto ljudstvo nikakor pohujšljivi tuji izdelki. Saj se — kakor iz glediščnih naznanilnih listov razvidno — predstavljavcev, spretnejših in slabših, ne manjka in tudi dobrih iger v drugih jezikih ne. Če toraj že izdelki izvirne domače Vile ne zadosté ali ne ugajajo areopagu „dramatičnega društva“, naj se presajajo take cvetice v domači vrt, za ktere je naša zemlja, ki ne spuščajo za naš narod strupenih vonjav iz sebe. (Konec sledi.)

mož. — V Bolgarijo dohajajo dan za dnev turški regimenti, ki se pomičejo proti meji srbski. Pa tudi Srbija rok križem ne drži. General Zach je zaukazal, da se Aleksinac, Paračin in Čuprija z nasipi vtrdijo in oborožé s topovi. Če bi bila vojska srbska tepena, bi se umaknila čez Moravo nazaj, kar pa ne bo treba, ker bi omenjeni nasipi še večjo vojno, kakor jo imajo Turki, več tednov lahko zadrževali.

Pruska pomnožuje svoje batalijone in svojo artilerijo, kar jasno priča, da sedanji politiki nič kaj ne zaupa, dasi se vedno govori o ohranjenju miru. — V zboru se pričinja jako važna obravnava o železnicah, ki naj se po nasvetu Bismarkovem prepuste državi. V pruskem zboru bo Bismark zmagal, v drugih nemških deželah pa ne, ker se skoro vse branijo železnice svoje dati iz rok. Pomenljivo je, da predsednik državnega kanclerstva Delbrück, ki je bil eden najzvestejših privrženecv Bismarkovih, in saksonski minister Friesen sta se službi odpovedala. Delbrück se neki v železničnem vprašanju z Bismarkom ne strinja, ker se boji, da za državne finance bi ne bilo dobro, če bi njegova obveljala.

Na Nemškem dela zdaj veliko hrupa brošura nekega asesorja Reuterja proti nemškemu „narodno-liberalnemu časnikarstvu“. V nji se nahaja ta-le posebno priležen stavek: „Neodvisno narodno-liberalno časnikarstvo ni časnikarstvo narodno-liberalne stranke, ker sploh ni glasilo nobene stranke; ono ni konservativno ne liberalno, ne zmerno ne radikalno; ono je kar naravnost časnikarstvo vlade, posebno državnega kancelarja. . . Njegova edina vidna lastnost je breznačajnost in brezvoljna, brezpogojna vdanost državnemu kancelarju.“ — Mutatis mutandis se lahko obrne ta sodba popolnoma na liberalno nemško časnikarstvo v Avstriji.

Francoski ministri so se republikancem že zamerili, ker se Decazes nikakor noče vdati, da bi bil odpravil poročnika pri sv. očetu. Francoska, pravi, je katoliška in mora pri najvišjem glavarju cerkve katoliške imeti svojega zastopnika. Samo z učnim ministrom, protestantom Waddingtonom, so radikalci zadovoljni, ker ga imajo čisto v svojih rokah.

Angleži, ki vedno tožijo, da Rusija pomnožuje svoje posestvo v Aziji, so poleg adenskih pokrajin v Afriki zopet pridobili nekaj posestva in imajo izhod iz rudečega morja čisto v svoji oblasti, kar bo najbolj peklo Francoze. Zato pa se sploh sodi, da Rus in Francoz se v prihodnje zedinita. Francozi morajo zdaj sicer še mirni ostati, ne kakor da bi bili preslabi za vnanje vojske, ampak ker imajo čez glavo opraviti, da vtrdijo republiko in s tem veselje napravijo — Bismarku, piše „Reform“.

Ruski guvernér v Varšavi, grof Kozzebue, prosi, da bi smel popustiti službo. Kakor pravijo, je grof priporočal, da bi se v vsakem večem mestu nastavil vsaj en tudi poljskega jezika zmožen sodnik, da bi se odpravile sitnosti, ki jih prizadevajo pri sodnijskih obravnavah samo ruskega jezika zmožni sodniki. Ker je ministerstvo ta naravni in pravični predlog guvernérjev brez vsih vzrokov zavrglo, hoče grof iz službe stopiti. To je zopet nov dokaz, da se Poljaki od Rusov nimajo nadejati ničesa.

Domače novice.

V Ljubljani, 29. aprila.

(*Milostni knez in škof*) bodo duhovnije v Ljubljanski okolici obiskovali in birmali naslednje dni meseca majnika: 18. majnika Jezico; 20. Šentvid; 21. Šmartin; 27. Sostro; 28. Polje; 29. Brezovico; 30. Rudnik; 31. dopoldne Ig., popoldne Želmlje.

(*O Palackovi svečanosti*) v čitalnici ljubljanski čveka tudi „turški list“. Iz vsega, kar skup zleče, se vidi, da mu je strašno žal, da ne more najti na nji niti madeža, niti politično-demonstrativnega znamenja. Ker tega najti ne more, skuša Palackega oglodati in Slovence opraskati, češ, da niti eden izmed onih, ki so v čitalnici slavili zgodovinarja Palackega, ni bral ne ene strani njegove „zgodovine naroda českega“. Na to predrznost ne odgovarjamo nič, ker zlobnih ljudi tudi dokazi ne priženó do prepričanja. Pač pa imamo k zadnji opombi tega lista: „naj bi Slovenci rajše priprijeteli se bolj Dimitzove „Geschichte Krains“, nego da sanjarijo za Čehe“, — nekaj dodati. Gosp. Dimitz, čegar trud je gotovo vse hvale vreden, se vendar ne more primerjati s Palackym, niti njegovo, ne vse skoz hvalno delo, s Palackovo zgodovino. Pa pustimo to na stran, — radi se bomo poprijeli bolj Dimitzove zgodovine, kedar bo pisana v slovenskem jeziku in izpušenih nekaj reči, ki žalijo naš narod; sploh — kedar bo pisana slovenski, kakor je Palackova česki in bo imela namen; narod slovenski postaviti v pravi svitlobi pred svet, ne pa tako, kakor se zdaj godi. Na „zgodovino českega naroda“, spisano po Palackem, sme biti narod česki ponosen, česar o Dimitzevi „Geschichte Krains“ dozdej še ne bi mogli reči. Sapienti sat!

(*Deželni predsednik*), vit. Bohuslav Widmann, je bil zadnje dni na „službenem potovanju“ v kočevskem okraju. V Kočevju je malokdaj kaj novega, zato so viteza Bohuslava tam tudi slovesno sprejeli in njegov prihod obhajali. Po drugih krajih pa so ga sprejemali le c. k. uradniki in sicer „službeno“, kakor morajo. Zdej se je menda napotil ogledovat politične urade po Dolenjskem. Treba vedeti, da bodo drugo leto (ali morda še letos?) nove volitve za deželni zbor. Morda bo vit. Bohuslav Widmann pri tej priliki pregledal tudi davkarske urade in pozvedoval, kako in kaj s pritožbami, ktere se slišijo o prehudem iztirjevanju davkov in o zoperpostavnem rubljenju. To bi bilo pač potrebno.

(*Porotne obravnave zoper „turški list“*), ktera bi bila imela biti včeraj, ne bo, ker je gospod Kreč svojo tožbo umaknil. Zato pa ga zadenejo vsi stroški, kar jih je bilo vsled njegove tožbe do zdej. Pri prvi obravnavi sta bila, kakor znano, „turški list“ in njegov urednik Spitaler obsojena po poštenih možeh iz vse dežele k sodbi poklicanih. Ta pot pa je „čuden slučaj“ pri izžrebanji porotnikov spravi skoró samo nemčurje iz Ljubljane in drugih krajev. Kako čudno se sem ter tje kaj primeri! Skoro bi kaj stavili, da med porotniki ne bo nikdar več toliko nemčurjev.

(*Koncert*.) V torek 2. maja 1876 napravita v redutni dvorani Ant. Foerster (harmonium) in J. Gerstner (gosli) koncert, pri katerem iz prijaznosti sodeluje gospodičina M. Orel-ova in vokalni kvartet „Sloga“ gospodje Razinger, Schäffer, Valenta in Kagnus.) Začetek ob pol 8. uri zvečer. Program: 1. A. Ritter — Pet karakterističnih skladb za gosli in harmonium: a. „V polnočnici“, b. „Božična“, c. „K prvemu obhajilu“, d. „Šmarnična“, e. „Na vseh vernih duš dan“. 2. A. Lortzing — „Toast

den Damen“, b. A. Nedved — „Rožica“, Čvetospeva. 3. a. A. Henselt — „Bol v sreči“, b. R. Schumann — „Pomladanska“, c. J. S. Bach — „Gavota“, za harmonium. 4. a. K. M. pl. Weber — Kavatina iz opere „Euryanta“, b. R. Schumann — „Ich wandre nicht“. Poje gospodičina M. Orel-ova. 5. Brahms — Joachim — Ogerski plesi za gosli in glasovir. 6. a. A. Foerster — „Milica“, b. Fr. Mair — „Vöglein im Walde. Čvetospeva. 7. Ch. Gounod — Reminiscence iz opere „Faust“ za harmonium zložil Jos. Foerster. 8. J. M. Léciaiz — „Sarabande et Tambourin“ za gosli in harmonium. — Vstopnice za cercle po 1 gl. 50 kr., za sedeže v dvorani in na galeriji po 1 gl., entrée po 60 kr., za dijake po 30 kr. se dobé pri bukvarji gosp. K. S. Till-u in koncertni večer pri kasi. — Naj opomnimo še to, da koncertni harmonium (6 iger s 23 registri in prolongementom) iz c. k. dvorne tovarne Pet. Titz-a je gospod Boris pl. Jevreinov, glasovir pa sl. odbor filharmoničnega društva blagovolil posoditi. — Slavno znani imeni gosp. Foersterja in gosp. Gerstnerja, zanimivost celega programa so nam porok izvrstnega koncerta, zato pa gotovo tudi prepolne redutne dvorane.

(*V čitalnični restavraciji*) se bo jutri odprl vrt, kterega je marljivi gostilničar gospod Tanko obsadil z divjimi kostanji in orehi tako, da bo ves dan vrt v senci, kar do zdej ni bilo. Ob enem se bo gostom za zabavanje izročilo na novo prav lično opravljeno kegljišče. Sploh se gosp. Tanko trudi prostore čitalnične restavracije kolikor se dá prijetne napraviti in svoje goste v vsakem obziru zadovoljiti, ker ne le, da ima povsod pozorno oko, ampak svojim gostom tudi sam osebno rad in vljudno streže; zato zasluži, da slovensko občinstvo vse to pripoznava z obilnim obiskovanjem zdej res ličnih restavracijskih prostorov, kjer vrh tega vsak vedno lahko prijetno družbo najde.

(*Neprijeten prizor*) je bil včeraj popoldne videti na starem trgu za vodo. Nek potepuh je hotel vkraستي tam prodajajočemu branjevču životnik ter ga že srečno pod sukno skril. Vendar ga branjevec še zapazi, skoči k njemu in mu vzame vkrađeno blago, potem pa ga jame pretepati in suvati, kar je bilo jako neprijetno gledati. Gledalcev je bilo ob obeh bregovih Ljubljane veliko. Mi ne zagovarjamo tatu, ali taka „linchjustica“ nikakor ne gré, tat bi se bil moral pridržati in oddati kakemu policaju, kterih pa — se ve da — nobenega ni bilo blizo, kakor jih rado večkrat tam ni, kjer jih je treba. Tako je tat prejel od pesti in nog razsrdenega branjevca obilno plačilo, potem pa šel svojo pot — morda kam drugam poskušat, kar mu je tu spodletelo. Taki prizori so — to povdarjamo še enkrat — jako neprijetni, zlasti v mestu, kjer do policije ni daleč, če že sama ne pride.

Razne reči.

— Duhovske premembe. V ljublj. škofiji: Č. g. Karol Ceme pride iz Vač v Srednjo vas na Boh.; č. g. Vinc. Polaj iz Žužemberka na Vače; č. g. Nace Böhm je dobil faro Čermošnjice.

V lavantinski škofiji: Č. g. Jurij Bezenšek je dobil faro Čadramsko; č. g. Ant. Šerf, župnik v Svetinjah in č. g. Štefan Trafela, župnik v Selnici, stopita v stalni, č. g. Anton Kavčič, kaplan v Vojniku, pa v začasni pokoj. Č. g. Jakob Košar postal je provizor v Svetinjah, č. g. Alojzij Šijanec pa v Selnici.

V tržaški škofiji: Č. g. Anton Nadrah je dobil kuracijo Kontovelsko.

— Č. g. Marka Glaser pri sv. Petru pod Mariborom so na sv. Marka dan obhajali svojo sedemdesetletnico. Blagodušni na vse strani, mnogozaslužni, za čast božjo in blagor Slovencev vselej vneti gospod so sedaj stari 70 let, so duhovnik 57 let, župnik 34 in kanonik 17 let. Nekdo jim je, kakor piše „Slov. Gospodar“, latinski tako čestital: Multa tulit fecitque puer, ter multa sacerdos — Abstinuit multis, parcus sibi, largus egentis — Aeterna hinc Illi merces et gloria coeli! Bog nam jih ohrani še mnoga leta!

— G. Peharc, sodnijski adjunkt in vselej iskren slovensk narodnjak v Mariboru, pride za okrajnega sodnika v Slov. Gradec.

— Javna zahvala. Moj ranjki brat, gosp. Janez Vidmar, župnik na Dobrovi, je bil pri „Greshamu“ na življenje zavarovan. Prejela sem od glavnega zastopništva v Ljubljani — g. Val. Češko-ta — zavarovano svoto natečno in brez vseh okolišajev. Zato izrekam tej družbi javno svojo zahvalo.

Joana Vidmar.

— Nova nemška „Cillier-Zeitung“ je ravnokar prvokrat izišla. Vrednik jej je nek Wilhelm Goldmann (jud??), ki pravi, da bo se za „verfassungo“ potegoval, ter skušal sprtje in razdraženost narodov miriti (?). Izhajati misli ta list vsak četrtek in nedeljo.

— Rimsko hišo, še precej dobro ohranjeno, so izkopal na gospesvetskem polju na Koroškem, kjer je nekdašnji rimski Virunum. Posebno se čudijo pripravam za kurež v njej. Tudi stare podobe po stenah se še poznajo.

— Parobrod „Carinthia“ je 21. apr. začel zopet svoje vožnje po celovškem jezeru od Celovca do Vrbe in nazaj — se ve, le pri lepem vremenu.

— Strašno hudodelstvo je storil nek delavec pri G. Kungotu pri Mariboru 24. aprila ob dveh popoldne. Zaprl je namreč krčmarico v hišo ter roparski napadel, 24krat z nožem zabodel, pa zavoljo ljudi odbežal; tolovaja so vjeli pod svinjakom. Krčmarica je na smrt ranjena.

— Hudodelnika, ki sta pri sv. Barbari poleg Loke umorila mladega fanta in dekleta, brata in sestro, je sodnija že prišla in sta svoje hudodelstvo tudi neki že obstala. Doma sta pri Loki in jako mlada malopridneža, mlajši, ki je bojé oba umoril, je še le 17 let star.

— Truplo nekega še nepoznanega delavca so 10. t. m. našli na neki strmini premogovih jam na Trbovljah. Ljudje so sploh mislili, da je nesrečnež pijan bil in se sam zaklal. Ker so se mu pa na telesu vidile ne navadno velike in kakor nalašč vsekane rane, se je začela sodnijska preiskava, da se poizvé, ali je bila le nesreča ali pa hudodelstvo.

— Sejmi na Kranjskem meseca maja: 1. v Svibni, Tirni in na Trovi (Koč. kant.), 2. v Boštanju, prvi pond. vel. travna v Ljubljani (8 dni), 3. pri fari, v velikih Brusnicah za živino, 15. v St. Gothardu, v Poljanah, Ložu, Kočevji, na Krškem, v Litiji in na Dobernčah, torek po sv. Florjanu v Šmarji, črt. po sv. Flor. na Toplicah, 8. v Zaverših, 11. v Senožečah, križev pond. na Vrhniki, na d. sv. Pankraca v Zagorji (za Savo), v Veliki Loki pri Temenici, četrtek pred sv. Janezom v Sodražici, na sv. Janeza dan v Lukovcu, Idriji, Rovišah, Moravčah, Trziču in na Vidmu poleg Krke, sv. Jošta dan v Kotredežu, 22. v Št. Lambertu, na sv. Urbana dan v Št. Gothardu na Mali gori, v Mengšu, Podvelbu, Svibni, pond. pred nebohodom na Vrhniki v Trziči, dan po nebohodu v Žužemberku; pond. po nebohodu v

Postojni, v Zatičini, torek po nebohodu v Metliki, pri sv. Mohorji in v Zagorji na Notranj, četrtek po nebohodu v Laščah, petek po nebohodu v Logatcu (gornjem), torek po binkošti v Radoljici (blago), na Vačah, Loki, Metliki v Buševi vasi in v Radohovi vasi, četrtek po bink. v Senožečah, Cirkniku, Hinah in na Igu, pond. pred sv. Reš. Tel. v Trziši (pri sv. Trojici), na Vrhniki in Št. Jerneji (Kostanj kant.), pond. po sv. Reš. Tel. v Litiji, pond. po kvat. nedelji v Višnji gori, torek po kvat. nedelji v Črnomlju, peto soboto po veliki noči v nemški Loki na Kočevskem.

Na Primorskem meseca maja: 1. v Grobniku, na Bukovi, 3. v Sežani, 16. v Voloskem, 22. v Kastvi, 25. na Kačicu (Sež. k.), 31. v Vidmu, sv. Trojice dan v Grobniku.

Na Koroškem meseca maja: 1. v Kapli, v Brezju, v Radensteinu, v Dolah, 3. v Feldkirhnu in pri sv. Andrašu, 4. v Labodu, v Gornjem Draubergu in v Podkloštru, 8. v Črni, 15. v Doberlivesi, 22. v Celovcu, v Glancu in v Marlborgetu, 26. v Waldensteinu in v Kotičah.

Na Štajarskem. 1. maja v Beračah, na Muti, Hajdini, v Vržeju, v Velenju, v Ljubnem, v Lipnici in pri sv. Barbari v Halozah. 3. v Loki, na Gori, v Posredi in pri sv. Križu pri Ljutomeru. 4. v Slov. Bistrici, v Konjicah, v Vidmu, v G. Gradu, v Stradnu in pri sv. Juriju pri Celju.

— Tanek razložek. Bogat mož bil se je z zapravljivostjo pripravil tako daleč, da je moral v mali vasici za pastirja služiti. Ko je enkrat ravno krave pasel, vglada ga eden njegovih prejšnjih dobrih prijateljev in vsklikne: „Kaj pa tu delate, boter? Ali ste celo pastir postali?“ „O, tako daleč še nisem,“ odgovori oni, „varujem samo, da živina ne gre v škodo.“

— Skrb za jed. Volilni knez saksonski je imel pri kosilu profesorja Taubmanna, znanega šaljivca. Ko si je ta po dokončani jedi vtaknil dve piški v žep, djal je knez to opazivši: „Bratje! ne skrbite, kaj bote jedli.“ „Prav, prav“, odvrne Taubmann „jaz tudi nočem skrbeti; zato sem se založil z živežem.“

— Gotova pomoč. Zdravnik zdravil je mladenča, ki je imel mrzlico; ker ga pa ni ubogal zaradi jedi, pravil mu je: „Imel sem bolnika, ki me je natančno ubogal; med drugim se je tudi 10 dni postil.“ Pa se je tudi ozdravil?“ vpraša bolni. „On je sicer umrl; pa dosegel sem svoj namen; mrzlice ni več imel.“

— Čudna tožba. Kmetica bila je svojemu sosedu darovala kožo s pogojem, da mora kožo, kadar bo koza zaklana, vrniti. A sosed zredil je kožo in jo dobro prodal. Kmetica zahteva kožo ali denar za njo; in ko vse nič ne pomaga, toži soseda. Po mnogem prepiranj izrekel je sodnik salamonsko sodbo: Ker se ima koža vrniti še le po smrti kozini, pa ona še za enkrat živi, in nikakor brez kože biti ne more, določuje sodnija, da koža ostane po pravici kozi in se toživkina prošnja za zdaj ne more uslišati.

Eksekutivne dražbe.

1. maja. 3. Jože Jagodic-ovo iz Viševka (2858 gl.) v Kranji. — 2. Lavr. Mihevc-ovo iz Dolenje vasi v Logatcu. — 3. Jurij Baraga-vo iz Kozarš (1020 gl. v Ložu. — 2. Miha Škufca-vo iz Bizaj (580 gl.) v Žužemberku. — 2. Mete Debevc-ovo iz Grahovega (638 gl.). — 2. Andr. Molk-ovo iz Martinhriba. — 2. Jak. Hren-ovo iz Dolenje vasi (200 gl.), vse v Logatcu.

2. maja. 2. Jože Štefančič-eva zapuščina (1468 gl.) v Ipavi. — 2. Martin Požar-jevo iz Čepna (2195 gl.). — 3. Jan. Preciaz-ovo iz Gorenjega (75 gl.), oba v Postojni.

3. maja. 3. Jan. Remšgar-jevo iz Nadgoric (3235 gl.) v Ljubljani. — 3. Jože Tekstor-jevo iz Potoške vasi (1670 gl.) v Litiji. — 2. Fr. Dolenc-ovo iz Dolenje vasi (9727 gl.) na Vrhniki. — 2. Jan. Koren-ovo iz Nadleska (1700 gl.) v Ložu. — 2. Jože Tekstor-jevo iz Potoške vasi (1980 gl.) v Litiji. — 3. Fr. Palčar-jevo iz Šmarija (1859 gl.). — 3. Tone Gliha-vo iz Šmarija (2040 gl.). — 3. Jan. Steblaj-ovo iz Zapotoka (1435 gl.), vse v Ljubljani. — 3. Fr. Furlan-ovo iz Vodice (720 gl.) v Ipavi. — 3. Andr. Klemenčič-ovo iz Spodnje Šiške (1012 gl.) v Ljubljani. — 2. Jože Bogolin-ovo (646 gl.) v Krškem.

4. maja. 2. Jan. Gril-ovo iz Srednje vasi (731 gl.) v Novem mestu. — 3. Jan. iz Anton Goli-jevo v Ljubljani. — 3. Jurij Markove-ovo v Kranji.

Štajarske.

1. maja. Fr. Babič v Wurmatu 3641 gl. Liza Godec v Zibiki (2.) Juri Kolar v Oplotnici (2.).

2. maja. Jan. Seifried v Lobnici (3.) Anton Lampreht v Langeku 5043 gl.

3. maja. Grof Mensdorf pri Novicerkvi 11959 gl. (2.) Ana Kosi v Ormužu (2.) Jože Rošek v Statenbergu (2.).

4. maja. Sanderly v Celju 25.860 gl. (2.).

5. maja. Nino Gajer v Starivasi 13.290 gl. Jan. Levak v Volčjem 4708 gl. Jože Drogenik v Nezvišu (3.) France Lasbaher v Trbegovcih 1000 gl.

Umrli so:

26. aprila. Jožef Ludovik Kramar, c. k. mornar 2. reda, 21 l., za sušico. Ana Pirnat, delavka 39 l., za legarjem (tifusom.)

Telegrafne denarne cene 28. aprila.

Papirna renta 64.25 — Srebrna renta 67.50 — 1860letno državno posojilo 107.75 — Bankine akcije 865 — Kreditne akcije 135.60 — London 120.60 — Srebro 104.— — Ces. kr. cekini 5.68 — 20frankov 9.64.

Denarstvene cene. 27. aprila.

	Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	64.90	65.10	
5% renta v srebru	68.50	68.75	
Srečke (lozi) 1854. l.	103.25	103.75	
" " 1860. l., cel.	109.50	110.—	
" " 1860. l., petinke	113.—	114.—	
Premijski listi 1864. l.	127.50	128.50	

Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	96.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	73.73	73.50
Hrvaške in slavonske po 5%	83.—	84.—
Sedmograške po 5%	73.—	74.50

Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	865.—	867.—
Unionske banke	57.—	57.25
Kreditne akcije	130.75	140.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	630.—	635.—
Anglo-avstr. banke	61.—	61.50

Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	153.—	154.—
Tržaške " 100 " k. d.	117.—	—
" " 50 " " "	56.—	56.50
Budenske " 40 gl. a. v.	29.—	29.50
Salmove " 40 " " "	37.—	37.50
Palfi-jeve " 40 " " "	28.—	28.50
Clary-jeve " 40 " " "	28.—	28.50
St. Genois " 40 " " "	26.75	27.50
Windischgrätz-ove " 20 " " "	22.50	23.—
Waldstein-ove " 40 " " "	21.75	22.—

Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.66	5.67
Napoleonsd'or	9.56	9.57
Srebro	102.10	103.50

Gerti Nekrep,
 izdelovalka umetnih cvetlic (róž),
 v gledališnih ulicah št. 43 v Ljubljani,
 se priporoča prečastiti duhovščini,
 vsem p. n. cerkvenim predstojnikom
 in dobrotnikom za izdelovanje
 cvetlic za cerkve, posebno šopkov za sveče
 in oltarje, vencev za prapore in svečnike
 in za popolne oprave ob novih mašah po
 najnižji ceni. Tudi je vedno dobro založena
 s cvetlicami in venci vsake baže do
 najfinejših in vsako v cvetličarsko stroko
 spadajoče delo se najbolje izgotavlja. (24-2)
